22 Μαρτίου 2014

Διδασκαλίες Αγίου Μαξίμου του Ομολογητού

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Η Τριαδική Αγάπη

Ο Μάξιμος αναλύει τα σχετικά με την ενότητα και τριαδικότητα του Θεού σύμφωνα με τους Καππαδόκες Πατέρες με τρόπο που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση. Αρνείται να δεχτεί ποιότητα ψυχολογικής φύσεως στην Τριάδα όπως έπραξε ο Αυγουστίνος γιατί τις ιδιότητες του Θεού εκλαμβάνει ώς ουσιώδης στοιχεία της υπάρξεως του. Η θέληση του Θεού π.χ. δεν είναι ποιότητα αλλά στοιχείο της ύπαρξης του, δεν υπάρχει θέληση χωρίς χωρίς τον θέλοντα ούτε θέλω χωρίς θέληση. Ο Θεός έχει μια ενέργεια προς τα έξω, κίνηση η οποία μάλιστα είναι κοινή στις τρείς τριαδικές υποστάσεις, γιατί όταν ενεργεί η μία συνεργούν και οι άλλες. Αυτή η προς τα έξω κίνηση δηλώνεται κάποιες φορές από τον Μάξιμο με τον όρο «έρως». Το Θείο κινείται σαν έρωτας και αγάπη, από την άλλη πλευρά σαν ερωτεύσιμο και αγαπητό έλκει όλα όσα μπορούν να δεχτούν τον έρωτα και την αγάπη. Κατά την κίνηση αυτή έρχεται σε συνάντηση με τον άνθρωπο και παρέχει σε αυτόν «μεταδόσεις», έτσι εξηγείται γιατί παρατηρείται αντινομία μεταξύ καταλύψεως και ακαταλύπτου του Θεού και μεταξύ μεθεκτού και αμεθέκτου αυτού. Είναι μεθεκτός κατά της μεταδόσεις Του, αλλά αμέθεκτος κατά την ουσία.

Η αγαπητική κίνηση του Θεού είναι «άνατατικώς ελκουσα» κίνηση, που δημιουργεί σχέση έρωτα και αγάπης στους «τούτων δεκτικούς» είναι κίνηση που κινεί την εφεση των ανθρώπων προς τον Έφετό, κίνηση εκφραστική της αγάπης Του .

Καθώς το θείο είναι αγάπη και έρως κινείται, και καθώς είναι αντικείμενο έρωτος και αγάπης κινεί προς τον εαυτό Του όλα όσα είναι δεκτικά έρωτος και αγάπης.

Και να το είπούμε καθαρότερα: κινείται μεν δημιουργώντας σχέση ερωτικής και αγαπητικής διαθέσεως μέσα σ’ αυτά τα οντα που είναι δεκτικά τούτων, και κινεί καθώς φυσιολογικά έλκει την εφεση των κινουμένων προς Αυτόν. Και πάλι: κινεί και κινείται καθώς διψά να διψάται και έρωτεύεται το να γίνεται αντικείμενο έρωτος και αγαπά να αγαπαται.

Σωτηριολογία

Κατά τον Άγιο Μάξιμο η Εκκλησία γνωρίζει τρεις αποκαταστάσεις. Η πρώτη είναι η αποκατάσταση του καθενός με την εκπλήρωση του λόγου της αρετής. Η δεύτερη είναι η αποκατάσταση Ολης Της Κτιστης Φυσεως στην αφθαρσία με την ανάσταση. Η Τρίτη της οποίας μάλιστα ο Ομολογητής θεωρεί πως έκανε κατάχρηση ο Γρηγόριος Νύσσης είναι η αποκατάσταση των δυνάμεων της ψυχής στην προπτωτική τους φυσική κατάσταση. Θα αποβληθεί από αυτές η μνήμη της κακίας αλλά δεν θα μετέχουν στον Θεό, δεν θα θεωθούν, θα αποκαταστήσουν λοιπόν «τη επιγνώσει, ου τη μεθέξει» τις αρχαίες δυνάμεις τους. , ο δημιουργός θα φανεί αναίτιος της αμαρτίας και οι ίδιες φυσικά θα μείνουν αμέτοχες της άκτιστης μακαριότητας Του. Ο Florovsky. , ερμηνεύοντας τη διδασκαλία αυτή του Αγίου Μαξίμου, παρατηρεί πως πράγματι ο Θεός θα επιστρέψει στους αμαρτωλούς όλα όσα έχασαν από την αμαρτία αποκαθιστώντας τις ψυχές τους στην πληρότητα των φυσικών δυνάμεων και ικανοτήτων τους. Θα γνωρίσουν και θα κατανοήσουν τον Θεό, χωρίς όμως τη μετοχή στα αγαθά Του. Έτσι θα βιώνουν συνεχώς την έλλειψη κοινωνίας με τη Ζωή συνειδητοποιώντας συνεχώς και πολυτρόπως το φοβερό αδιέξοδο του πνευματικού δρόμου που πήραν, απορρίπτοντας την αγάπη του Θεού αυτοκολαζόμενοι με τη διεστραμμένη κίνηση της γνώμης τους.

Περί Κόσμου

Ο κόσμος είναι προϊόν της θέλησης του Θεού η οποία αποβλέπει στην παραγωγή όντων τα οποία θα μετέχουν στην φύση Του. Είναι επομένως καρπός του έρωτα του Θεού ο άνθρωπος. Οι λόγοι υπάρχουν στο Θεό προαιώνια χωρίς να έχουν όπως οι αιώνιες πλατωνικές ιδέες ουσιώδη ύπαρξη τίποτα δεν γίνεται αν ο λόγος αυτού δεν υπάρχει στο Θεό, αλλά ο λόγος αυτός υπάρχει απλά στην σοφία και την θέληση Του. Οι λόγοι αποτελούν το προαιώνιο θείο σχέδιο για την δημιουργία το οποίο πραγματοποιήθηκε εν χρόνω έτσι και εν χρόνω δημιουργήθηκε ο κόσμος και αιώνιος δημιουργός είναι ο Θεός. Ο χρόνος άρχισε με την δημιουργία, όταν παύσει αυτός, θα αρχίσει η αιωνιότητα. Αιώνας είναι χρόνος ακίνητος, και ο χρόνος είναι αιώνας μετρούμενος. Και μόνο η Θεία αϊδιότητα είναι άμετρη, είτε κατά το χρόνο είναι κατά τον αιώνα. Αν και είναι έργο του Θεού ή επειδή είναι έργο του Θεού ο κόσμος δεν έχει την ίδια φύση με τον Θεό, δηλαδή θέσις του ενός είναι η αφαίρεση του άλλου.

Πηγή: euxh.gr